



## Studiekvalitetsrapport for 2008

### Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

## *A Samfunnsgeografi og Development Geography*

### **A1 Inntakskvalitet**

#### *Bachelorprogrammet i samfunnsgeografi*

For studieåret 2008/2009 hadde samfunnsgeografi en opptaksramme på 55 studenter. Dette er den samme opptaksrammen som foregående studieår. Det var 108 primærsøkere til bachelorprogrammet. Dette er en oppgang på 4,9% fra høsten 2007. Den primære poenggrensen for å komme inn på studieprogrammet økte fra 45,1 til 45,4.

#### *Masterprogrammet i samfunnsgeografi*

Masterprogrammet i samfunnsgeografi hadde for studieåret 2008/2009 en opptaksramme på 23 studenter. Antall søkere økte fra 58 søkere høsten 2007 til 75 søkere høsten 2008. Av 75 søkere var 57 kvalifisert til opptak på masterprogrammet. Dette bør anses som et godt søkertall siden det tas opp 55 søkere per år på bachelorprogrammet. Poenggrensen for å komme inn på masterprogrammet var høsten 2008 63,50 poeng, dette er en oppgang på 0,15 poeng sammenliknet med foregående år.

#### *Master in Development Geography*

Til masterprogrammet i Development Geography er det to typer søkere: Søkere som kan få kvotestipend og selv-finansierende studenter. Kvotestipend er et stipendprogram for studenter fra utviklingsland og land i Sentral- og Øst-Europa og Sentral-Asia til Master og PhD-studier i Norge. Opptaket av disse studentene blir koordinert av Seksjon for internasjonalisering av studier (SIS) og Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi. Opptaksrammen for kvotestudenter er 4. Selv-finansierende studenter er internasjonale studenter som trenger oppholdstillatelse i Norge for å kunne studere ved f.eks ISS. Disse studentene må dokumentere at de har NOK 85 000 til disposisjon (2008/2009). Studieåret 2008/2009 ble det tatt opp tre kvotesøkere og fire selv-finansierende søkere. En av de selv-finansierende studentene møtte ikke til studiet på grunn av avslag på søknad om oppholdstillatelse.

### **A2 Rammekvalitet**

Det er ikke gjennomført spesielle tiltak med hensyn til universell utforming av læringsmiljøet. I 2008 er det ikke registrert klager og avvik på læringsmiljøet.

Instituttet ser at informasjon og orienteringer for førstesemesterstudentene på bachelorprogrammet kan bli enda bedre. Det er mye viktig informasjon som skal formidles fra instituttet/fakultetet, samtidig som de fleste studentene møter en organisasjon de ikke kjenner fra før. Fra semesterstart til fristen for semesterregistrering går tiden fort. ISS planlegger derfor en omlegging av informasjonsmøtene i forbindelse med studiestart 2009/2010, samt utarbeidelse av semesterstartguide (brosjyre) for nye bachelorstudenter ved ISS.

Det ble i september arrangert hyttetur for førstesemesterstudentene på bachelorprogrammet. Hytteturen arrangeres i samarbeid mellom programledelsen, administrasjonen, programutvalget og festforeningen. Dette er et årlig tiltak som vi opplever at fungerer godt for studentene som deltar.

I 2008 ble det for første gang arrangert hyttetur for masterstudentene. Denne hytteturen ble arrangert etter initiativ fra programutvalget og funn i den periodiske programevalueringen (høsten 2007). Over 90% av masterstudentene som ble tatt opp høsten 2008 deltok på hytteturen. I den periodiske programevalueringen kom det frem at masterstudentene savner kulltilhørighet, særlig når de begynner på det 3. semesteret. Dette er en utfordring som ikke kan løses med en hyttetur for førstesemesterstudentene. Vi ser på hytteturen som ett av flere tiltak som kan bidra til å styrke kullfølelsen. Vi har i 2008 i arbeidet med og fått godkjent ny programplan for masterprogrammet. I denne er det lagt vekt på tiltak som kan lette overgang fra de to førstesemesterene, som består undervisning i teori- og metodeemner, til tredje og fjerde semester som er selvstendig arbeid med masteroppgaven.

### ***A3 Programkvalitet***

#### ***A3.1 Endringer i studietilbudet***

Det er i 2008 ikke gjennomført noen større endringer i studietilbudet på verken bachelor- eller masterprogrammet i samfunnsgeografi.

Det er gjort én endring med hensyn til det eneste obligatoriske emnet i masterprogrammet. Denne endringen anser vi derfor som viktig. I forbindelse med den eksterne programevalueringen høsten 2007 ble det foretatt en kvalitativ undersøkelse der masterstuderende fra ulike kull var informanter. Det kom frem, både i den eksterne evalueringen og studentevalueringen, at studentene på masterprogrammet i samfunnsgeografi opplevde emnet SGO4000 Faghistorie og vitenskapsteori som tungt og lite relevant for det videre arbeidet med masteroppgaven. Høsten 2008 ble derfor emnet erstattet av et nytt emne SGO4011 Tenkning og metodologi i samfunnsgeografi. Skæringsflaten mot metode emnet, SGO4010 Kvalitativ metode, er større enn for SGO4000 Faghistorie og Vitenskapsteori. Innholdsmessig er det langt mindre faghistorie og vitenskapsteori i SGO4011 (nytt emne) enn i SGO4000. SGO4011 er i større grad enn det gamle emnet rettet inn mot arbeidet med masteroppgaven. Eksamensformen er endret fra semesteroppgave (med selvvalgt tema) til en 6 timers skoleeksamen.

Fra og med høsten 2007 innførte samfunnsgeografi obligatorisk innlevering av prosjektbeskrivelse for nye masterstudenter. Det blir ikke gitt studiepoeng på denne innleveringen, men studentene har i programevalueringen uttrykt at dette er et svært godt tiltak for å komme tidlig i kontakt med veileder og starte tankearbeidet med masteroppgaven. Erfaringen med obligatorisk innlevering av prosjektskisse gjør at vi ønsker å opprettholde dette. For å kunne gå opp til eksamen i SGO4011 Tenkning og metodologi i samfunnsgeografi må studenten ha levert og fått godkjent prosjektskissen.

Det er vedtatt en større endring programplanen for kullet som ble tatt opp på Master in Development Geography programmet høsten 2008. I andre semester skal studentene ta emnet DEVG342 Individual Reading List, som er et 30 selvstudiumsemne. Dette emnet er for kullet 2008 erstattet av emnet SGO4010 Qualitativ methods (10 sp), SUM4000 Development and environment: Theory and policy challenges (10 sp) og SGO4040 Individual Reading List (10 sp). Dette er gjort på bakgrunn av ressursituasjonen ved instituttet, samt en intern evaluering av programmet som peker på at det er behov for mer teori- og metodeundervisning.

#### ***A3.2 Helhet og sammenheng i studieprogrammene***

Studentene på bachelorprogrammet samfunnsgeografi er i stor grad fornøyd med helheten og sammenhengen i studieprogrammet. Noen presiserer likevel at innen enkelte emner kan det til tider

være vanskelig å forstå hva det samfunnsgeografiske er. Andre ønsker også mer informasjon om hvordan de ulike emnene henger sammen og i hvilken rekkefølge disse bør tas. Utover dette uttrykker studentene at de i stor grad er fornøyd med programtilbudet.

Fra og med høsten 2006 har ISS opptak til masterprogrammet i samfunnsgeografi kun en gang per år. Til tross for at opptaket nå skjer en gang per studieår tilbyr ikke samfunnsgeografi undervisning i alle teorifordypninger det første semesteret. I programevalueringen kommer det frem at en del av studentene ikke er fornøyd med dette. Årsaken er at særlig studentene som ønsker å velge teorifordypning innen by- eller økonomiskgeografi må vente helt til vårsemesteret. Noen studenter har dermed hatt problemer med å finne emner å melde seg opp i høstesemesteret. Dette har vi tatt tak i. I den nye programplanen for masterprogrammet i samfunnsgeografi tilbys undervisningen i teoriemene hovedsakelig i høstsemesteret.

Studentene på masterprogrammet i Development Geography uttrykker at de har et godt emnetilbud det første semesteret. Utfordringene kommer vårsemesteret da de i utgangspunktet kun skal skrive en lang semesteroppgave og sammen med veileder forberede feltarbeid som de foretar i løpet av sommeren. Flere av studentene sier at de savner et metodekurs og skrivekurs da de kommer fra andre akademiske kulturer.

### ***A3.3 Internasjonalisering***

Studentutveksling – både inn- og utreisende studenter - fungerer som en integrert og viktig del av samfunnsgeografi-programmene. Studentene på bachelor- og masterprogrammene i samfunnsgeografi har i stor utstrekning benyttet seg av bredden i fagets avtaleportefølge.

I 2008 har samfunnsgeografistudenter studert ved følgende avtale-universiteter:

Danmark, Sverige, Island, Frankrike, Nederland, England, Spania, Tyskland, Portugal, Ghana, og Kamerun. De har også reist på andre avtaler til universiteter i Australia, Sør-Korea, Sør Afrika, Chile og Columbia. Samfunnsgeografi er et lite fag, men en høy andel av disse studentene tar deler av sine studier i utlandet.

I tillegg til vanlig delstudier i utlandet har samfunnsgeografi et eget masterprogram i Development Geography, og har i den forbindelse hatt opptak av kvotestudenter til dette programmet. Faget har også hatt besøk i 2008 av flere som har fått plass gjennom NFRs kulturprogram.

ISS stiller krav til studieprogresjon for å få plass på våre avtaler. Total antall studiepoeng og karakternivå er også en del av vurderingsgrunnlaget for bachelorstudenter.

Vi har merket oss at de aller fleste av våre studenter som tar delstudier i utlandet kommer tilbake med toppkarakterer fra vertsuniversitetet. Tendensen er så sterkt at det må kunne sies at våre studieprogrammer er eksepsjonelt gode, i og med at vi sender ikke ut bare studenter med toppkarakterer, men også studenter med ca. C i snittkarakter.

Samfunnsgeografi ønsker å øke antall utreisende studenter til britiske universiteter. På sikt ønskes det innført krav om bruk av frie emner ved delstudier i utlandet. Dette vil lette godkjenningsarbeidet, og gjør det mulig å øke antall utreisende studenter.

Samfunnsgeografi tilbyr fast emner på engelsk hvertsemester. Flere av disse emner er godt integrert. Emnene er også populære blant studenter fra UiO@-avtaler, som for eksempel australske, amerikanske, sør-koreanske

og japanske universiteter. Budsjettsituasjonen tillater ikke innføring av nye engelskspråklige emner på dette tidspunkt.

#### **A4 Undervisningskvalitet**

Våren 2008 ble det utarbeidet nye emnebeskrivelser for alle emner på både bachelor- og masternivå som det ble undervist i høsten 2008.

Det er, slik vi vurderer det, god sammenheng mellom programplaner, emnebeskrivelser og vitnemålstekster. Vi mener at de reflekterer studietilbudet på en god måte, særlig utad til for eksempel potensielle søkere. Planene og beskrivelsene fungerer ikke som et verktøy for å heve kvaliteten på programmene våre, men som midler til å formidle innholdet i undervisningstilbudet på programmene.

#### **A5 Resultatkvalitet**

##### **B5.1 Tiltak i forhold til arbeidslivsrelevans**

Våren 2008 arrangerte instituttet i samarbeid med programutvalget, Karrieresenteret og SV-infosenter et arbeidslivsseminar spesielt tilpasset bachelor- og masterstudentene på samfunnsgeografi.

##### **A5.2 Bruk av karakterskalaen**

Emnene på samfunnsgeografi sensureres med utgangspunkt i de nasjonalt fastsatte fagspesifikke karakterbeskrivelsene. På skoleeksamener, hjemmeeksamener og semesteroppgaver på bachelor- og masternivå brukes i stor grad interne sensorer på instituttet. Alle emner sensureres med karakterskalaen A-F og karakterene settes i tråd med en tilnærmet normalfordeling. I følge tilsynsensorrapporten for studieåret 2007/2008 fremkommer det at resultatene er gode og at de stort sett blir normalfordelt når antallet eksamener tatt til vurdering tillater en slik vurdering.

Karaktersnittet for den avsluttende masteroppgaven i samfunnsgeografi (60sp), var B både vår og høst 2008. For den korte avsluttende masteroppgaven i samfunnsgeografi (30sp) var karaktersnittet B våren 2008 og C høsten 2008. Karaktersnittet for den avsluttende masteroppgaven på Development Geography programmet (60 sp) var snittet C både vår og høst 2008.

| Karakter                  | Vår 2008 |     |     |     |     |     | Høst 2008 |    |     |      |    |    |
|---------------------------|----------|-----|-----|-----|-----|-----|-----------|----|-----|------|----|----|
|                           | Kand     | A   | B   | C   | D   | E   | Kand      | A  | B   | C    | D  | E  |
| <b>SGO4080</b><br>(30 sp) | 2        | 0%  | 50% | 50% | 0%  | 0%  | 1         | 0% | 0%  | 100% | 0% | 0% |
| <b>SGO4090</b><br>(60 sp) | 20       | 10% | 40% | 50% | 0%  | 0%  | 11        | 9% | 64% | 27%  | 0% | 0% |
| <b>DEVG380</b><br>(60sp)  | 3        | 33% | 0%  | 0%  | 33% | 33% | 2         | 0% | 0%  | 100% | 0% | 0% |

##### **A5.3 Studiepoengproduksjon**

###### *Bachelorprogrammet*

| 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 |
|------|------|------|------|------|
| 37,7 | 39,2 | 38,6 | 38,2 | 37,6 |

Tall fra DBH viser at studiepoengproduksjonen, målt i avlagte studiepoeng per student, har vært stabilt, men med en svak nedgang de siste årene. I perioden 2004 til 2007 har antall avlagte studiepoeng per student per år ligget mellom 37,7 og 39,2. For 2008 er antall avlagte studiepoeng per student 37,6 sp per student per år.

#### *Masterprogrammet i samfunnsgeografi*

| 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 |
|------|------|------|------|------|
| 26,2 | 23,3 | 20,2 | 27,7 | 36,0 |

Masterprogrammet har hatt en lavere studiepoengsproduksjon enn bachelorprogrammet. Tallene fra DBH viser at antall avlagte studiepoeng per student i perioden 2004 til 2007 har variert mellom 20,2 og 27,7. Studiepoengsproduksjonen for 2008 er langt høyere, med 36,0 studiepoeng per student. Den store økningen i studiepoengsproduksjon må ses i sammenheng med at ISS våren 2008 første gang trakk studieretter på masterprogrammene. Dette har ført til at vi har uteksaminert flere kandidater enn normalt. I 2008 ble det uteksaminert 34 kandidater, mot 24 kandidater i 2007, 22 i 2006 og 10 i 2005.

#### *Master in Development Geography*

| 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 |
|------|------|------|------|------|
| 26,7 | 81,4 | 48,0 | 39,1 | 49,3 |

I DBHs tall har antall avlagte studiepoeng per student per år variert kraftig i perioden 2004 til 2008. Det er få studenter i hvert kull. Det er 6-7 studenter som får tilbud om plass ved hvert opptak. I tillegg tar studentene på dette programmet få, men store emner. Programmet to emner á 30 sp, i tillegg til masteroppgaven på 60 sp. Dette betyr at om en til to studenter blir forsinket vil det gi et kraftig utslag i tallene. Disse studentene må ha god studieprogresjon da oppholdstillatelsen ikke tillater forsinkelser av noe særlig omfang.

#### **A5.4 Frafall og gjennomstrømning**

Vi anser frafallstallene som mest interessante for bachelorprogrammet og gjennomstrømningstallene interessante for masterprogrammet.

Tabell 1. Frafall for førsteårsstudenter på bachelorprogrammet

| Opptak    | Studenter i kull | Frafall 1. sem | Frafall 2. sem | Frafalls prosent 1. år <sup>1</sup> |
|-----------|------------------|----------------|----------------|-------------------------------------|
| Høst 2006 | 76               | 7              | 4              | 14,5%                               |
| Høst 2007 | 71               | 4              | 1              | 7%                                  |
| Høst 2008 | 69               | 5              | 4              | 13%                                 |

Kilde: FS/ Rapport 755.001

<sup>1</sup> Frafallsprosenten er beregnet på følgende måte utifra tallene i FS rapport 755.001: Frafall 1. år = [antall studenter i kull - permisjoner] - [frafall + manglende semesterregistrering]

Frafallsprosenten for bachelorprogrammet varierer fra 7% til 14,5% for de siste tre årene. Alle tre studieårene er det 60 eller flere studenter på programmet etter første året. Dette bør anses som et godt tall da opptaksrammen er 55 studenter.

Tabell 2. Gjennomstrømning på masterprogrammet

| Opptak                          | Vår 2005 | Høst 2005 | Vår 2006 | Høst 2006 |
|---------------------------------|----------|-----------|----------|-----------|
| Antall i kull                   | 21       | 21        | 8        | 24        |
| Prosent fullført på normert tid | 5%       | 9,5%      | 12,5%    | 12,5%     |
| Prosent fullført pr 1.1.2009    | 67%      | 57%       | 25%      | 25%       |

Kilde: FS/ Rapport 755.001

Gjennomstrømningen på masterprogrammet i samfunnsgeografi er for lav. Vi ser en svakt positiv utvikling i andelen som fullfører på normert tid.

Det er gjort tiltak for å bedre gjennomstrømningen på masterprogrammet. Våren 2008 inndro instituttet for første gang studierettene til studenter med for lav progresjon. Alle som fikk studieretten inndratt fikk mulighet til å søke om forlengelse av studieretten til og med høsten 2008. Dette har ført til en markant økning i uteksaminerte kandidater våren og høsten 2008, sammenliknet med tidligere år. Videre er programplanen for masterprogrammet lagt om med tanke på å bedre gjennomstrømningen. Vi forventer dermed at tallene for gjennomstrømning vil endres, men at det vil ta tid før dette gjenspeiles i gjennomstrømningstallene. Vi håper å kunne se en forbedring allerede i 2010, og forventer at gjennomstrømningen vil være mye bedre innen 2012.

Tallene viser også at selv om mange studenter blir forsinket, er det også mange som fullfører mastergraden på tross av at de er forsinket. Dette mener vi er positivt, selv om gjennomstrømningen burde vært bedre.

Tabell 3. Gjennomstrømning på Master in Development Geography programmet

| Opptak                          | Høst 2005 | Høst 2006 |
|---------------------------------|-----------|-----------|
| Antall i kull                   | 3         | 7         |
| Prosent fullført på normert tid | 68%       | 28,5%     |
| Prosent fullført pr 1.1.2009    | 100%      | 71,5%     |

Dette programmet utmerker seg med at det er lite frafall, og mange studenter som gjennomfører programmet på normert tid. Vi tror forklaringen ligger i studentenes motivasjon, samt begrenset oppholdstillatelse i Norge. Det innvilges kun i spesielle tilfeller utvidelse av oppholdstillatelsen med mer enn ett semester. I kullet som fikk opptak høsten 2006 er det flere studenter som har fått innvilget permisjon pga sykdom og fødsel. Dette har store konsekvenser for gjennomstrømningen fordi kullet er lite.

## **A6 Styringskvalitet**

### **A6.1 Tilsynssensorordningen**

I rapporten fra forrige studieår konkluderte tilsynssensor med at det var meget godt samsvar mellom læringsmål og eksamensoppgaver for fem av emnene som ble evaluert. For ett emne anbefaler tilsynssensor at læringsmålene justeres. Karakternivået vurderes som godt eller meget godt på alle

emene tilsynssensor har gjennomgått. Når det gjelder sensur anbefales det en standardisering av sensorbruken. Dette vil vi arbeide med i 2009.

#### *Grundig evaluering*

Tilsynssensor evaluerte grundigere emnene SGO1900, SGO4010 og SGO4040 for våren 2008. Tilbakemeldingene var generelt gode, men med noen merknader og anbefalinger med hensyn til vurderings og sensorordningene for SGO1900 og SGO4010.

Tilsynssenor kommer med flere anbefalinger med hensyn til evalueringer av emne:

1. Flere evalueringer for hvert emne
2. Øke evalueringsdeltakelsen blant studentene
3. Undervisere bør være mer deltakende i evalueringer

Samfunnsgeografi har vært svært fornøyd med tilsynsensorordningen til nå.

### **A6.2 Evalueringer av program og emner**

#### *Oppfølging av periodisk programevaluering*

Studieåret 2006/2007 ble det gjennomført en peridoisk programevaluering bachelor- og masterprogrammene i samfunnsgeografi, samt Development Geography programmet. Instituttet mottok sluttrapporten i februar/mars 2008. I forbindelse med den periodiske programevalueringen ble det gjennomført en kvalitativ undersøkelse av masterprogrammet i regi av programutvalget.

Oppfølging av den periodiske programevalueringen og studentundersøkelsen har vært i fokus i 2008, og har ført til at det er blitt utarbeidet en ny programplan for masterprogrammet i samfunnsgeografi. I denne prosessen har det blitt lagt vekt på å skape kulltilhørighet for masterstudentene fra og med 3. Semester, og å øke andelen som gjennomfører masterprogrammet på normert tid.

#### *Underveisevaluering av emner*

Underveisevaluering er gjennomført på alle emner det er blitt undervist i våren og høsten 2007. Programutvalget har vært involert i gjennomføringen av dette på mange emner. Resultatene fra underveisevalueringen rapporteres og følges opp av hver enkelt emneansvarlig. Andre emneansvarlige har gjort dette selv ved bruk av f.eks spørreskjema.

### **A6.3 Tiltak for forankring av en kvalitetskultur**

Det har vært gjennomført gode underveisevalueringer av alle emner, men ikke en grundig evaluering av noen emner utover evalueringen gjort av tilsynssensor.

Det er behov for en gjennomgang av kvalitetssikringen av studietilbudet for samfunnsgeografiprogrammene og Development Geography programmet. Dette vil det bli arbeidet med i 2009.

Samfunnsgeografi og sosiologi tilstreber for øvrig å ha samme typer kvalitetssikringsrutiner.

## ***A7 Konklusjon***

I 2008 har oppfølgingen av den periodiske programevalueringen stått i fokus. Dette har ført til en omleggingen av programplanen for masterprogrammet i samfunngseografi fra og med høsten 2009. Vi ser på innføringen av denne planen som både utførende og spennende, og håper og tror dette vil bidra til å heve kvaliteten på masterprogrammet slik at det vil fortsette å være et attraktivt tilbud for de beste studentene på bachelorprogrammet vårt. Vi ønsker videre å rekruttere dyktige studenter fra andre institusjoner både i Norge og internasjonalt.



# ***B Sosiologi***

## ***B1 Inntakskvalitet***

Rammene for bachelorprogrammet i sosiologi var på 140 plasser, og altså uendret fra 2008. I 2008 hadde bachelorprogrammet i sosiologi 275 primærsøkere mot 248 i 2007. Poenggrensen var 45,5. Den var altså godt over grensen for 2007, da poenggrensen var 43,9.

Rammene for masterprogrammet i 2008 var 70 plasser, 10 plasser mindre enn 2007<sup>2</sup>. Poenggrensen på masteropptaket i 2008 var 62,57, altså kun marginal endring fra 2007 da poenggrensen var 62,56. Søkertallene gikk ned fra 143 til 117.

Det har altså vært en viss forbedring av søkermassen på bachelornivå, hvilket vi er fornøyd med. Vi kunne ønske at inntakskvaliteten på masterprogrammet lå høyere.

Vi har ikke hatt spesielle tiltak for minoritetsstudenter.

## ***B2 Rammekvalitet***

Som i 2007 arrangerte programutvalget sammen med instituttet hyttetur for nye masterstudenter høsten 2008. Det var ca 40 studenter som deltok på turen som varte to dager. Vi har inntrykk av at hytteturen er et svært godt bidrag til det sosiale miljøet for studentene på programmet. Det er også en mulighet for ansatte og studenter å møtes utenfor de formelle rammene som man vanligvis møtes i.

Ordningen med kullkontakt for studentene på masterprogrammet ser ut til å fungere bra. Kullkontakt for kull 2008 melder om godt oppmøte og fornøyde studenter.

I 2008 tok programutvalget i sosiologi initiativ til å starte en forsøksordning med podcasting av forelesninger. Som et resultat av dette blir to forelesninger på bachelornivå podcastet vårsemesteret 2009.

Fronter som en del av universell utforming blir brukt aktivt av de fleste forelesere og seminarledere på sosiologi.

Sammen med bachelorprogrammet i samfunnsgeografi planlegger vi å ha et større arrangement ved semesterstart enn hva som har vært tidligere. Det jobbes nå med et program som vil gi de nye bachelorstudentene en bedre mulighet til å bli kjent med instituttet og faget sitt i tillegg til den mer studieadministrative informasjonen som også er gitt tidligere. Et annet formål med denne dagen vil være å forsøke å integrere de internasjonale studentene som kommer til instituttet via våre avtaler. Det er planlagt at dagen skal avsluttes i U1 med fest for studentene. Vi håper at dette arrangementet skal knytte studentene tettere sammen og bidra til bedre studiemiljø og forhindre frafall det første året.

Det er ikke meldt inn klager og avvik på læringsmiljøet til ISS sin kontaktperson.

---

<sup>2</sup> På grunn av et relativt lavt antall studenter som gjennomfører på normert tid har SV-fakultetet redusert antall plasser

## **B3 Programkvalitet**

### **B3.1 Endring i studietilbudet**

Det er ikke gjort større endringer i verken bachelor- eller masterprogrammene i sosiologi. Vi planlegger mindre endringer i 2009. Vi vil også se på behovet for større endringer etter at den eksterne evalueringskomiteen har lagt fram sin rapport.

### **B3.2 Helhet og sammenheng i studieprogrammene**

Vi anser helheten og sammenhengen i studieprogrammene som bra. Vi ønsker ikke å kommentere dette ytterligere før rapporten fra den eksterne evalueringskomiteen er klar rundt 1. mars.

#### **B3.3.1 Internasjonalisering**

Studentutveksling fungerer som en integrert og viktig del av programmene: Nedenfor følger tallene for 2008. Det gis særskilte oversikt for bachelorprogrammet og masterprogrammet, og inn- og utreisende studenter, samt kort omtale av våre utvekslingsavtaler.

|   |    |
|---|----|
| <b>Utreisende</b> masterstudenter, sosiologi, 2008:   | 6  |
| <b>Utreisende</b> bachelorstudenter, sosiologi, 2008: | 12 |

(ISS sendte 32 BA SV-studenter til Berkeley i 2008, vi sendte ut totalt 47 studenter)

Instituttet sender ut flere studenter enn vi mottar. Grunnen til dette er pakkeavtalen for utreisende studenter med University of California, Berkeley. Flertallet av utreisende bachelorstudentene i 2008 var fra andre fag enn sosiologi.

ISS stiller krav til studieprogresjon for å få plass på våre avtaler. Total antall studiepoeng og karakternivå er også en del av vurderingsgrunnlaget for bachelorstudenter.

Vi har merket oss at de aller fleste av våre studenter som tar delstudier i utlandet kommer tilbake med toppkarakterer fra vertsuniversitetet. Vi sender ikke ut bare studenter med toppkarakterer, men også studenter med ca. C i snittkarakter. Det kan tyde på at våre studieprogrammer tilbyr god undervisning og at vi har studenter som hevder seg svært godt i et internasjonalt miljø.

Hovedsakelig benytter sosiologistudenter utvekslingsavtalene som instituttet har inngått.

|  |           |
|--|-----------|
| <b>Innreisende</b> masterstudenter, sosiologi, 2008: | 27        |
| Bachelor   | 10        |
| <b>Til sammen</b>                                    | <b>37</b> |

Instituttet har en stor portefølje av utvekslingsavtaler. Disse gjenspeiler delvis tidligere instituttlederens ønsker, og delvis gir uttrykk for ønske om å gi et variert tilbud, både faglig og geografisk.

Sosiologi har på nåværende tidspunktet ingen planer om å øke antall utreisende studenter. På sikt ønskes det innført krav om kun bruk av frie emner ved delstudier i utlandet. Dette vil lette godkjenningsarbeidet, og gjør det mulig å øke antall utreisende studenter.

Det vil forsøkes å få flere norske studenter på enkelte av våre engelskspråklige emner. Budsjettsituasjonen tillater ikke innføring av nye engelskspråklige emner på dette tidspunkt.

### **B3.3.2 Om gjennomføring relatert til internasjonalisering**

Det er i enkelte tilfeller en motsetning mellom universitetets mål om å øke andelen utreisende studenter, og studentens gjennomføring. Dette er delvis forårsaket av studentenes muligheter til å søke opptak på avtaler der avtaleeieren ikke kjenner til studieprogrammet, og dermed er ved opptak ikke klar over at studenten ikke ville kunne finne fag som kan innpasses i studieprogrammet, uten forsinkelsen. Av flere grunner tar noen studenter helt andre fag enn det som var utpekt på forhånd.

## ***B4 Undervisningskvalitet***

Det siste året har vi foretatt evalueringer og analyser av undervisningskvaliteten og etter dette har vi bestemt oss for å gjennomføre mindre endringer i programmet for å øke kvaliteten. I 2008 har vi slått sammen to 10sp emner. Vi håper med dette at det pedagogiske opplegget er bedret når alle studentene følger det samme opplegget, og at innføringen i faget blir mer systematisk. I 2009 har vi planer om å gjøre flere mindre endringer som vi håper vil bidra til bedre undervisningskvalitet. Vi jobber kontinuerlig for å ha en best mulig undervisning og eksamensformer som måler de læringsmålene vi har for emnene.

Vi anser våre vitnemålstekster og programplaner som gode og at de i stor grad reflekterer studietilbudet. Tekstene viser sammenhengen og tanken bak studieprogrammene. De gjør studietilbudet tydeligere for potensielle studenter, for studenter på programmet og potensielle arbeidsgivere. Når det vurderes endringer i programmet, endrer man med hensyn til det beste for studietilbudet, studiekvaliteten og faget. Læringsmålene er sjeldent utgangspunkt for endringer.

## ***B5 Resultatkvalitet***

### **B5. 1 Tiltak i forhold til arbeidslivsrelevans**

ISS har ikke egne tiltak for arbeidslivsrelevans for noen av de to sosiologiprogrammene.

### **B5.2 Bruk av karakterskalaen**

Emnene på sosiologi sensureres med utgangspunkt i de nasjonalt fastsatte fagspesifikke karakterbeskrivelsene. Disse legges ved alle sensurutsendelser. Vi forsøker i stor grad å innhente sensorer fra andre læresteder som tilbyr sosiologi, slik at karakterpraksisen blir så lik som mulig. På emner med karakterskalaen A-F fordeles karakterene for det meste i tråd med en tilnærmet normalfordeling.

### B5.3 Studiepoeng avlagt av studenter på programmene

#### *Bachelorprogrammet i sosiologi*

| 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 |
|------|------|------|------|------|
| 37,3 | 38,6 | 41,6 | 41,3 | 39,1 |

Så lenge studentene på programmet avlegger rundt 40 studiepoeng i året er det tall som vi er rimelig godt fornøyd med.

#### *Masterprogrammet i sosiologi<sup>3</sup>*

| 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 |
|------|------|------|------|------|
| 21,9 | 22,2 | 32,7 | 25,0 | 37,7 |

Variasjonene er her stor. Noe av forklaringen bak disse tallene kan være overgangsordningene for studentene på hovedfag. Våren 2007 var siste sjanse for hovedfagsstudentene til å gå opp til avsluttende eksamen til cand.polit-graden. De som ikke fullførte graden dette semesteret fikk tilbud om overgang til masterprogrammet. Høsten 2007 startet 122 studenter på masterprogrammet, mens det normalt sett skulle vært 80-90 nye studenter. Av de som fikk studierett på masterprogrammet på bakgrunn av påbegynt hovedfag har ca 16 fullført. Dette kan kanskje være med på å forklare en relativt stor oppgang i antall avlagte studiepoeng for 2008.

### B5.4 Frafall og gjennomstrøming

#### *Frafall for førsteårsstudenter på bachelorprogrammet*

| Opptak    | Studenter i kull | Frafall 1. sem | Frafall 2. sem | Frafalls prosent 1. år <sup>4</sup> |
|-----------|------------------|----------------|----------------|-------------------------------------|
| Høst 2006 | 180              | 21             | 7              | 15,6%                               |
| Høst 2007 | 159              | 14             | 15             | 18,5 %                              |
| Høst 2008 | 174              | 22             | 16             | 22 %                                |

Dette er noe skuffende siden vi høsten 2008 innførte et nytt innføringsemne for å forbedre studiekvaliteten og forhindre frafall. Vi har fått svært gode tilbakemeldinger på evalueringene på emnet SOS1000 – Innføring i sosiologi, men resultatene på eksamen var dårlig. Dårlige karakterer kan være årsaken til det store frafallet for studiekullet høst 2008. Vi stiller oss undrende til at karakterene på emnet (se vedlegg) er såpass dårlig, siden inntakskvaliteten for de nye studentene var relativt høyt sammenlignet med 2007. Vi vil derfor se grundig på undervisning og eksamensform på nettopp dette emnet for å finne årsaken til de dårlige karakterene og gjøre endringer som vil bedre eksamensresultatene.

#### *Gjennomstrøming på masterprogrammet*

<sup>3</sup> Tallene er hentet fra DBH

<sup>4</sup> Frafallsprosenten er beregnet på følgende måte utifra tallene i FS rapport 755.001: Frafall 1. år = [antall studenter i kull - permisjoner] - [fracfall + manglende semesterregistrering]

| Opptak <sup>5</sup>      | 2005-vår | 2005-høst | 2006-vår | 2006-høst |
|--------------------------|----------|-----------|----------|-----------|
| Antall i kull            | 55       | 97        | 41       | 101       |
| Fullført på normert tid  | 6%       | 7%        | 22%      | 19%       |
| Fullført per januar 2009 | 42%      | 30%       | 58,5%    | 34,5%     |

Antall fullførte studenter på normert tid er helt klart for dårlig, og et mål for programmet vil være å øke fullføringsprosenten betydelig. Også tallene for de som til slutt fullfører er lav.

## **B6 Styringskvalitet**

### **B6.1 Tilsynssensorordningen**

Det er tre tilsynssensorer på sosiologi, og ordningen fungerer tilfredstillende.

Tilsynssensorene anser ordningen med både intern og ekstern sensor på alle emner med gradert karakterskala som svært fordelaktig. Fortsettelsen av denne praksisen er imidlertid truet av budsjettkutt og det diskuteres alternative ordninger med 1,2 sensorer og krysslesning av oppgaver. Når det gjelder vurderingsformer har metodeemnene vært trukket fram som mangelfulle, der tilsynssensor mener det kunne vært på plass med en emneoppgave.

Vi setter pris på at fakultetet nå ber oss om å sette ordningen med tilsynssensor på dagsordnen. Slik ordningen fungerer i dag kunne vi ønske oss at tilsynssensor evaluerer emner sjeldnere. Et forslag er at et emne må evalueres av tilsynssensor minst hvert fjerde år. I tillegg må nye emner og emner som er revidert evalueres av tilsynssensor.

Sosiologi vil også se på mulighetene for å komme med mer spesifikke bestillinger til tilsynssensorene. Vi tenker da på å knytte dem sterkere til det konkrete sensurarbeidet, til vurderinger av karakternivå og karakterfordelinger på enkelte kurs og til å sammenligne karakternivåer mellom kurs og mellom kommisjoner innenfor samme kurs.

### **B6.2 Synliggjøring**

Rapportene fra tilsynssensor legges frem for Programrådet i desember. Tilbakemeldingen fra de vitenskapelige var at det var interessant å lese hva andre mener om undervisning og eksamen ved instituttet. Tilsynssensorrapportene legges også ut på programsidene slik at de er tilgjengelige for studenter. Vi har per i dag ikke rutiner for publisering av grundige evalueringer på emnesidene, men vil gå gjennom rutinene for dette og eventuelt endre praksis.

### **B6.2 Evalueringer av program og emner**

Instituttet legger stor vekt på resultater fra emneevalueringer i undervisningsplanleggingen. Tilbakemeldinger fra tilsynssensorer og programutvalgene blir også tatt alvorlig. En del misnøye med seminarundervisningen på metodeemnene på sosiologi høsten 2007, har for eksempel ført til at vi nå har gjennomført en omfattende evaluering av disse emnene. Våren 2008 ble de kvalitative metodeemnene på bachelor og master, SVMET1010 og SOS4010 evaluert. Her kom det blant annet frem at en stor andel av studentene mente at de ikke fikk mye utbytte av seminarundervisningen. Dette er noe vi ønsker å arbeide videre med. SOS1120 – Kvantitativ metode ble evaluert i høstsemesteret. Resultatene av evalueringen ble fulgt opp med et møte der alle parter som hadde tatt del i undervisningen på emnet deltok. Her ble det

<sup>5</sup> Tallene er hentet fra rapport FS755.001

diskutert hvordan undervisningen kan endres og forbedres. Resultatene fra evalueringer er et viktig grunnlag for slike diskusjoner.

Vi vurderer å systematisere og standardisere bruken av evalueringer i større grad enn det som er tilfellet i dag. Hittil har vi ikke hatt noen felles evalueringssmal, selv om en rekke av emnene evalueres etter samme standard. En slik standardisering vil kanskje bidra til at forankringen hos de vitenskapelige ansatte bedres fordi det da blir lettere å sammenligne resultatene fra semester til semester og fra emne til emne. Vi har også satt opp en plan for grundige evalueringer den neste 4-årsperioden. Endringer i den oppsatte planen vil kunne finne sted, særlig dersom det finner sted store endringer på emner.

## **B7 Budsjettkutt**

Ingen av de to studieprogrammene i sosiologi er utsatt for store endringer som kan begrunnes ut fra krav om budsjettkutt.

Det ser ut til at bortfallet av særavtalen vil få mye større konsekvenser for studieprogrammene i sosiologi enn krav om budsjettkutt. Vi ser blant annet at det kan bli problematisk å få bruke gode forelesere fra andre institutter i vår undervisning og vår veiledning hvis det ikke utarbeides gode regler og rutiner for bruk av interne vitenskapelige ansatte ved UiO.

## **B8 Konklusjon**

På bachelorprogrammet i sosiologi har vi hatt fokus på å gjøre endringer som skal både bedre studiekvaliteten og hindre frafall. På masterprogrammet har fokuset vært på forbedre gjennomstrømmingen, samtidig som vi beholder et høyt nivå på undervisningen. Vi vil fortsette å jobbe med dette også i 2009. Vi har allerede planlagt en del endringer på bachelorprogrammet for å gi studieprogrammet bedre og tydeligere struktur og tydeliggjøre instituttets seks hovedfelt innen undervisning.

Vi vil også motta rapporten fra den eksterne komiteen som har evaluert de to programmene. Denne rapporten vil ligge til grunn i vårt videre arbeid for å bedre studieprogrammene.

Hilsen

Karin Widerberg  
Instituttstyrer

Marianne Nordli Hansen  
Programleder, sosiologi

Bjørnar Sæther  
Programleder, samfunnsgeografi